

Редакційна колегія: А. М. Черняк, ректор НА СБ України, доктор юридичних наук, доцент; В. Ю. Артемов, перший проректор (з навчальної роботи) НА СБ України, доктор педагогічних наук, кандидат юридичних наук, доцент; С. Л. Фальченко, проректор з наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент; М. Л. Кривич, директор ННЦ МП НА СБ України, кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України; О. С. Комарова, заступник директора ННЦ МП НА СБ України, кандидат філологічних наук, доцент; Т. А. Івасишина, завідувач кафедри східноєвропейських мов ННЦ МП, кандидат філологічних наук, доцент; І. В. Кіндрась, т.в.о. завідувача кафедри східних мов ННЦ МП, кандидат педагогічних наук.

Рекомендовано до друку вченою радою ННЦ МП НА СБ України,
протокол № 4 від 28 квітня 2021 року

Сучасна філологія: теорія та практика. Київ: Нац. акад. СБУ, 2021. 400 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені популярній тематичній палітрі сучасних наукових проблем щодо теоретичного загального мовознавства, перекладознавства, провідних дидактик і методик у викладанні іноземних мов, питань міжкультурної комунікації, особливостей відтворення культурно-мовної спадщини в різних мовних картинах світу, актуальних проблем засобів масової комунікації, сучасних підходів до переклада.

Збірник матеріалів буде корисним для здобувачів вищої освіти, аспірантів, науковопедагогічних працівників.

Автори несуть повну відповідальність за добросовісність, підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

Матеріали (українською та іноземними мовами) публікуються в авторській редакції.

ISBN 978-965-949-821-7

© Національна
академія Служби
безпеки України, 2021

ПОЛЬСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО СЛЕНГУ	176
Кулезньова С.С. ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧА У ЮРИДИЧНІЙ ГАЛУЗІ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ	180
Кулеша М.А. ДИНАМІКА ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ	186
Лашевер А.В., Щербіна Т.Р. ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТАЙВАНСЬКОГО ГОЮЙ	189
Махачашвілі Р.К., Семеніст І.В. ДІАГНОСТИКА ПОРІВНЯЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА СХІДНИХ МОВ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	194
Мельничук Н.М. INTERCULTURAL COMMUNICATION BETWEEN THE WESTERN TRADITION OF LAW AND NATIONAL LAW	202
Мислович Н.М. СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ	204
Михайленко Д.К., Стацюк Р.В. РОЛЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФОРМУВАННІ АРАБСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	207
Насінник В.М., Кіндрась І.В. ОСОБЛИВОСТІ КОНОТАТИВНОГО ЗНАЧЕННЯ ТУРЕЦЬКИХ ПРИКМЕТНИКІВ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ	211
Оранська М.Г., Ніколаєску Е.В. ПРОМОВИ К. ЙОГАННІСА: КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ	215
Орел А.П., Хома І.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ СТАТТІ “HOSTAGES OF POLITICS”/ «ЗАРУЧНИКИ ПОЛІТИКИ»)	219
Пахолік Х.В., Іванчик О.В. ВІТАЛЬНІ КОМУНІКАТИВНІ ФОРМУЛИ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ: КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	223
Пивоваров В.М. ОЦІНКА РІВНЯ ПОСИЛЕННЯ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ЗАСОБАМИ GOOGLE	226
Пожарко Я.В., Денисевич О.В. ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ У МОВНІЙ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ	228
Постернак Д.В., Кузнєцова А.П. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>ПЕС</i> В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	230
Різник С.В., Щербіна Т.Р. ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ КОНТРАКТІВ)	234
Салтиков М.А., Щербіна Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ У СФЕРІ, ПОВ'ЯЗАНОЮ З ГАЛУЗЗЮ ІТ	239

поняттями, діалектизмами, сленгом, запозиченнями та неологізмами. На такий стрімкий розвиток лексичного складу активно впливають як соціально-політичні явища, так і культурно-історичні події всередині та поза межами регіону.

Досліджено причини виникнення такого явища як «запозичення» в тайванській варіації китайської мови, виокремлено низку класифікованих запозичень в «гоюй», проведено певне дослідження, щодо присутності запозичень в «гоюй» та описано окремі функціонально-стилістичні особливості таких запозичень. Визначено, що будь-які зміни у словниковому складі «гоюй» як результат проникнення іншомовних запозичень у певну мову тягне за собою стилістичні та семантичні зміни в словах, які вже перебувають у активному вжитку у мові. Такі зрушення викликають низку труднощів під час вивчення мови та при перекладі з неї чи на неї. Проаналізовано адаптаційні процеси іншомовних запозичень в «гоюй».

Література

1. Kuo Yun-Hsuan. New dialect formation: The case of Taiwanese Mandarin : unpublished doctoral dissertation. UK: University of Essex, 2005. 222 p.
2. 朱广祁.港台用语与普通话新词:手册.上海:辞书出版社, 2000. 378 页.
3. 徐莉.汉语新目标:编写员会编著.北京:教育科学出版, 2004. 248 页.
4. 李行健,仇志群.两岸词典中差异词的界定及其处理—两岸合编,语文文词典中的新问题: 语言文字应用, 2012. 84-98页.
5. 徐莉.论海峡两岸词汇差异及融合:黄山学院学报, 2008. 99-102页.
6. Азаренко Ю.А. Основные направления деятельности гоминьдановского правительства в языковой политике в 1949-1989-х гг. : Вестник НГУ, Новосибирск, 2002. С. 90-98.
7. Алексахин А.Н. Диалект хакка : научн. пособие, Москва, 1987. 88 с.
8. Солнцев В.М. Языки Юго-Восточной Азии. Проблемы морфологии, фонетики и фонологии : науч. пособие, Москва, 1970. С. 11–19.
9. Солнцев В.М. Очерки по современному китайскому языку : монография, Москва, 1957. 231 с.
10. Щукин А.А. Справочник по новокитайскому сленгу : научн. пособие, Москва, 2005. 120 с.
11. 台灣話大詞典 (Tâi-ôan-ōe tōa-sû-tián) /Taiwanese-Mandarin Dictionary : веб-сайт. URL: <http://www.tfode.com> (режим доступу: 05.03.2021)
12. О языке холо, Тайваньская панорама : веб-сайт. URL: <https://taipanorama.tw> (режим доступу 16.02.2021)

Махачашвілі Р.К., доктор філологічних наук, доцент;
Семеніст І.В., кандидат історичних наук,
Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

ДІАГНОСТИКА ПОРІВНЯЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА СХІДНИХ МОВ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

The global pandemic and subsequent quarantine measures and restrictions have posed an array of challenges to the structure and procedure of higher education workflow, which influenced the scope of individual experiences, projected outcomes and estimated quality of higher education in countries across the world. This study focus is the in-depth assessment of individual digital distance and blended learning experiences by relevant groups of stakeholders in Oriental (Mandarin Chinese, Japanese) and European (French, Italian, Spanish, English,) Languages university level programs in regions of Ukraine through the span of educational activities in the time-frame of COVID-19 quarantine measures of March 2020 to January 2021.

Keywords: e-learning, hybrid learning, digital literacy, Oriental languages, European Languages, survey study.

Навчання іноземних мов на програмах університетського рівня є регламентованим процесом, що включає різні етапи та формати діяльності, компетенції у взаємопов'язаних міждисциплінарних сферах.

Представлене дослідження являє собою пакет всебічних інституційних розвідок [3; 4; 5] щодо впливу цифровізації та розширеного використання засобів ІКТ [1; 2], що застосовуються до різних аспектів східної (китайська та японська мови) та європейської (італійська, іспанська, французька, англійська) філології: оцінка, управління навчальним процесом, програмовані результати, формування комунікативної та цифрової компетентності в парадигмі COVID-19. *Метою цього дослідження є порівняльна глибинна діагностика індивідуальних параметрів оцінки якості електронного дистанційного та гібридного навчання на програмах з європейських та східних мов у регіональних університетах України для різних груп стейкхолдерів (здобувачі освіти та викладачі).*

На сьогоднішній день дослідницький *емпірична база* дослідження охоплює такі напрямки: 1) повні набори даних опитування щодо поглибленого суб'єктивного досвіду *здобувачів освіти* в галузі електронного навчання та гібридного навчання [5] за часовим періодом COVID-19 на програмах східних мов (китайська та японська) та європейських мов (італійська, іспанська, французька, англійська) в м. Київ та в регіональних університетах України (1-й, 2-й та 3-й рівні освіти); 2) повні набори даних опитування щодо поглибленого суб'єктивного досвіду *викладачів та адміністративних співробітників* в галузі електронного навчання та змішаного навчання в рамках COVID-19 на програмах східних мов (китайська та японська) та європейських мов (італійська, іспанська, французька, англійська) в м. Київ та в регіональних університетах України [3].

Методологічно, на основі профілю діяльності (цифрове дистанційне та змішане навчання при засвоєнні іноземних мов) було розроблено онлайн-опитування для оцінки поглибленого суб'єктивного досвіду електронного навчання та гібридного навчання у часові рамки COVID-19 (березень 2020 - січень 2021) для стейкхолдерів (студенти, магістранти, аспіранти, викладачі) програм з іноземних мов.

Онлайн-анкета, що складається з 21 запитання, розділена на такі категорії: 1) Питання щодо загальної оцінки індивідуального досвіду та оцінки якості електронного навчання та гібридного навчання в рамках заходів карантину COVID-19 (березень 2020 - січень 2021) для університетських програм східної (китайської, японської) та європейської (англійська, французька, іспанська, італійська) філології; 2) Питання щодо оцінки індивідуального досвіду та якості електронного навчання та гібридного навчання в рамках COVID-19 порівняно з традиційними форматами навчання; 3) Питання щодо індивідуальної оцінки якості проектування навчального процесу, програмованих результатів навчання та прогнозованих компетенцій для університетських програм східної та європейської філології в рамках COVID-19 (березень 2020 - січень 2021). В опитуванні взяли участь 587 респондентів з університетів м. Києва та регіональних університетів України.

Наступні *групи респондентів* взяли участь:

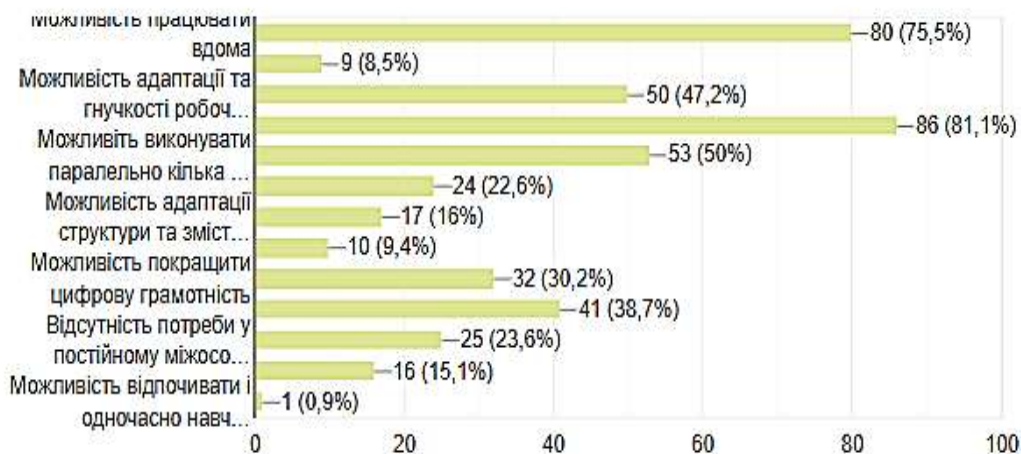
Вибірка географічного розподілу охоплює університети столиці України (м. Київ) та репрезентативний вибір регіональних університетів України (14 університетів), що пропонують основні програми зі східної (китайська, японська) та європейської (англійська, французька, іспанська, італійська) філології.

Регіональні параметри оцінюваних університетів залучають 9 обласних центрів України: Харків, Дніпро, Запоріжжя, Кропивницький (Кіровоград), Херсон, Одеса, Чернівці, Львів, Луцьк; 3 обласні міста України (Маріуполь, Кривий Ріг, Дніпродзержинськ). Географічний розподіл вибірки дозволяє представити всі регіони України - Північ, Схід, Південь та Захід.

Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів оцінили свій всебічний індивідуальний досвід електронного навчання як переважно 4 - переважно прийнятний (34,3% респондентів), 3 - середній (30,6%), 5 - найбільш прийнятний - 21,3%. *Викладачі* та співробітники програм східних та європейських мов усіх рівнів оцінили свій всебічний індивідуальний досвід електронного навчання переважно як 3 - середній (57,6%) та 4 - переважно прийнятний (24,2%).

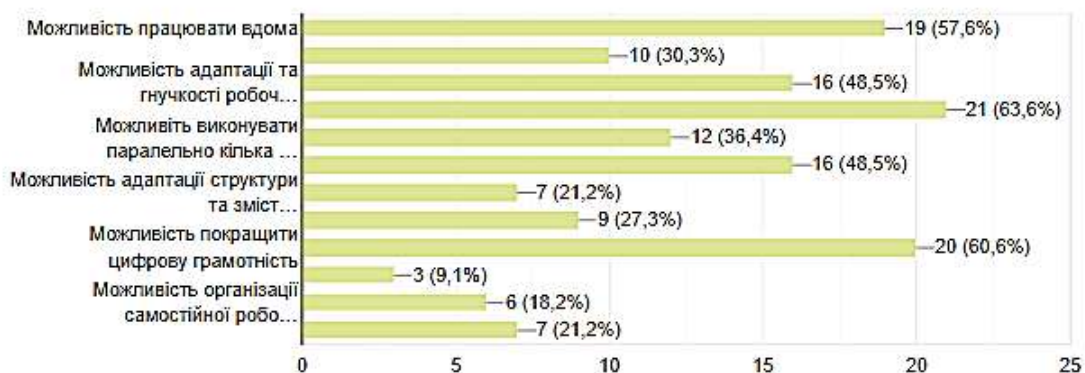
Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів розподілили **переваги** електронного навчання та гібридного навчання та визначили найвищі рейтингові показники так:

- Можливість працювати вдома (75,5% респондентів)
- Паралельне виконання кількох завдань та заходів (50%)
- Адаптованість та гнучкість графіку роботи (47,2%)
- Можливість самостійної роботи в процесі навчання (38,7%)

Викладачі та співробітники програм східних та європейських мов усіх рівнів розподілили **переваги** електронного навчання та гібридного навчання та визначили найвищі рейтингові показники так:

- Економія часу для поїздок на роботу (63,6%)
- Можливість поліпшити цифрову грамотність (60,6%)
- Можливість працювати вдома (57,6% респондентів)
- Можливість технологічно урізноманітнити освітню діяльність, навчальні матеріали та методи (48,5%)
- Адаптованість та гнучкість графіку роботи (48,5%)

Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів розподілили **недоліки** електронного навчання та гібридного навчання:

- Збільшення обсягу роботи під час підготовки до навчальних занять та забезпечення навчального процесу (63,9%)
- Емоційне вигорання (54,6%)
- Відсутність міжособистісного спілкування на регулярній основі (47,4%)
- Потреба у спеціалізованих технічних засобах навчання та онлайн-комунікації / технічні обмеження (32%)

Викладачі та співробітники програм східних та європейських мов усіх рівнів розподілили **недоліки** електронного навчання та гібридного навчання:

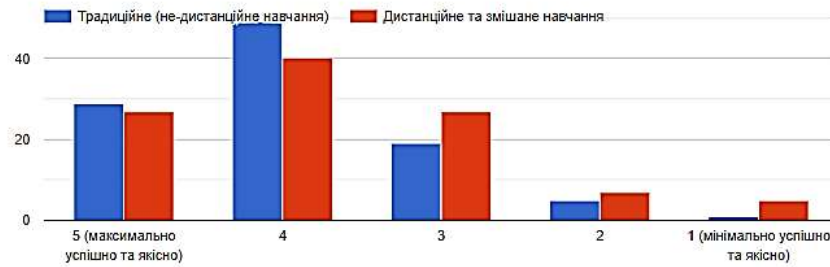
- Відсутність міжособистісного спілкування зі студентами та колегами на регулярній основі (81,8%)
- Збільшення обсягу роботи під час підготовки до навчальних занять та забезпечення навчального процесу (63,6%)
- Емоційне вигорання (51,2%)
- Потреба у спеціалізованих технічних засобах навчання та онлайн-спілкуванні / технічні обмеження (48,5%).

Всебічне порівняння індивідуального досвіду традиційного навчання (ТЛ) та електронного навчання (ЕЛ) було оцінено за 5-бальною шкалою Лайкерта (5 - максимальна якість та ефективність, 1 - мінімальна якість та ефективність).

Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів оцінили **порівняльну якість традиційного та електронного навчання** таким чином:

- 4 - переважно якісні та ефективні (ТЛ - 48%, ЕЛ - 40% респондентів)
- 5 - найбільш якісні та ефективні (ТЛ - 28%, ЕЛ - 26% респондентів)
- 3 - середнє за якістю та ефективністю (ТЛ - 20%, ЕЛ - 25% респондентів)

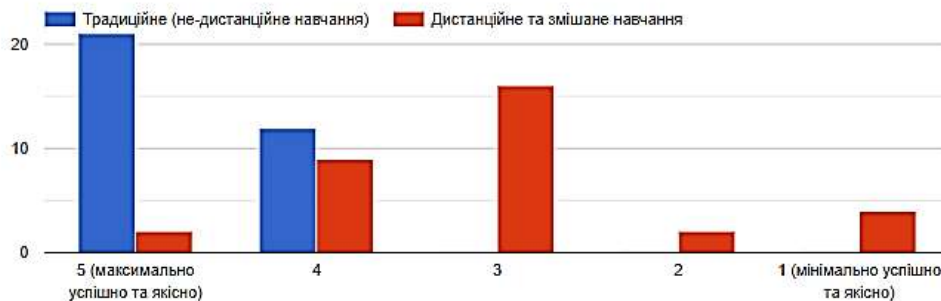
Зазначте рейтинг від 1 до 5 індивідуального порівняння досвіду якості та успішності при різних формах організації навчального процесу

Викладачі та співробітники програм східних та європейських мов усіх рівнів оцінили порівняльну якість традиційного та електронного навчання таким чином:

- 4 - переважно якісні та ефективні (ТЛ - 45%, ЕЛ - 30% респондентів)
- 5 - найбільш якісні та ефективні (ТЛ - 82%, ЕЛ - 7% респондентів)
- 3 - середнє за якістю та ефективністю (ТЛ - 0%, ЕЛ - 48% респондентів).

Зазначте рейтинг (від 1 до 5) індивідуального порівняння досвіду якості та успішності при різних формах організації навчального процесу

Середній бал індивідуального порівняння якості та ефективності традиційного навчання (ТЛ) та електронного навчання (ЕЛ) усіх груп респондентів становить **4 - переважно якісний та ефективний**.

Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів університетах України, оцінюють найвищу якість наближення електронного навчання в період COVID-19 до традиційного навчання так:

- Київ (столиця) – 90%-100% порівняльний бал до ТЛ
- Харків (Схід) – 85% порівняльний бал до ТЛ
- Львів (Захід) – 80% порівняльний бал до ТЛ
- Чернівці (Захід) – 80% порівняльний бал до ТЛ
- Запоріжжя (Південь) – 80% порівняльний бал до ТЛ
- Дніпро (Південний Схід) – 78% порівняльний бал до ТЛ

Викладачі програм східних та європейських мов усіх рівнів університетах України, оцінюють найвищу якість наближення електронного навчання в період COVID-19 до традиційного навчання так:

- Київ (столиця) – 80% порівняльний бал до ТЛ
- Запоріжжя (Південь) – 80% порівняльний бал до ТЛ
- Львів (Захід) – 70% порівняльний бал до ТЛ
- Чернівці (Захід) – 70% порівняльний бал до ТЛ
- Луцьк (Захід) – 70% порівняльний бал до ТЛ

Студенти програм східних та європейських мов усіх рівнів в університетах України визначили наступні **основні виклики та обмеження (технічні та соціально-психологічні)** в ефективному та якісному перетворенні освітніх елементів у гібридний та електронний формат навчання:

- Технічні труднощі (відсутність стабільного з'єднання з Інтернетом, відсутність необхідного обладнання, потужності побутового комп'ютерного обладнання) - 68% респондентів;
- Втома – 59,6% респондентів;
- Емоційне вигорання – 45,2% респондентів;
- Стрес – 45,2% респондентів.

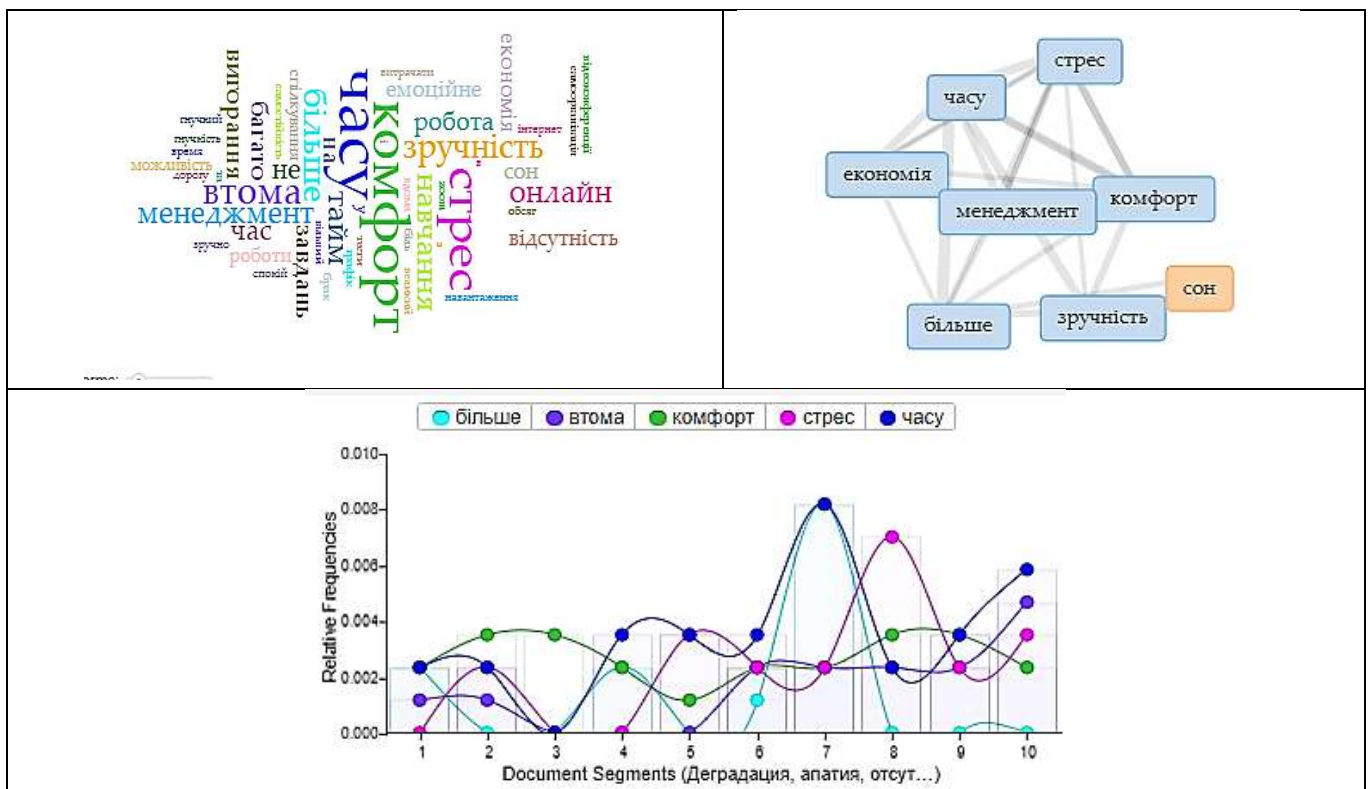
Викладачі програм східних та європейських мов усіх рівнів в університетах України визначили наступні **основні виклики та обмеження (технічні та соціально-психологічні)** в ефективному та якісному перетворенні освітніх елементів у гібридний та електронний формат навчання:

- Технічні труднощі (відсутність стабільного з'єднання з Інтернетом, відсутність необхідного обладнання, потужності побутового комп'ютерного обладнання) - 81,8% респондентів
- Емоційне вигорання – 60,6% респондентів
- втома – 60,6% респондентів;
- Відсутність навичок цифрової грамотності – 42,4% респондентів;

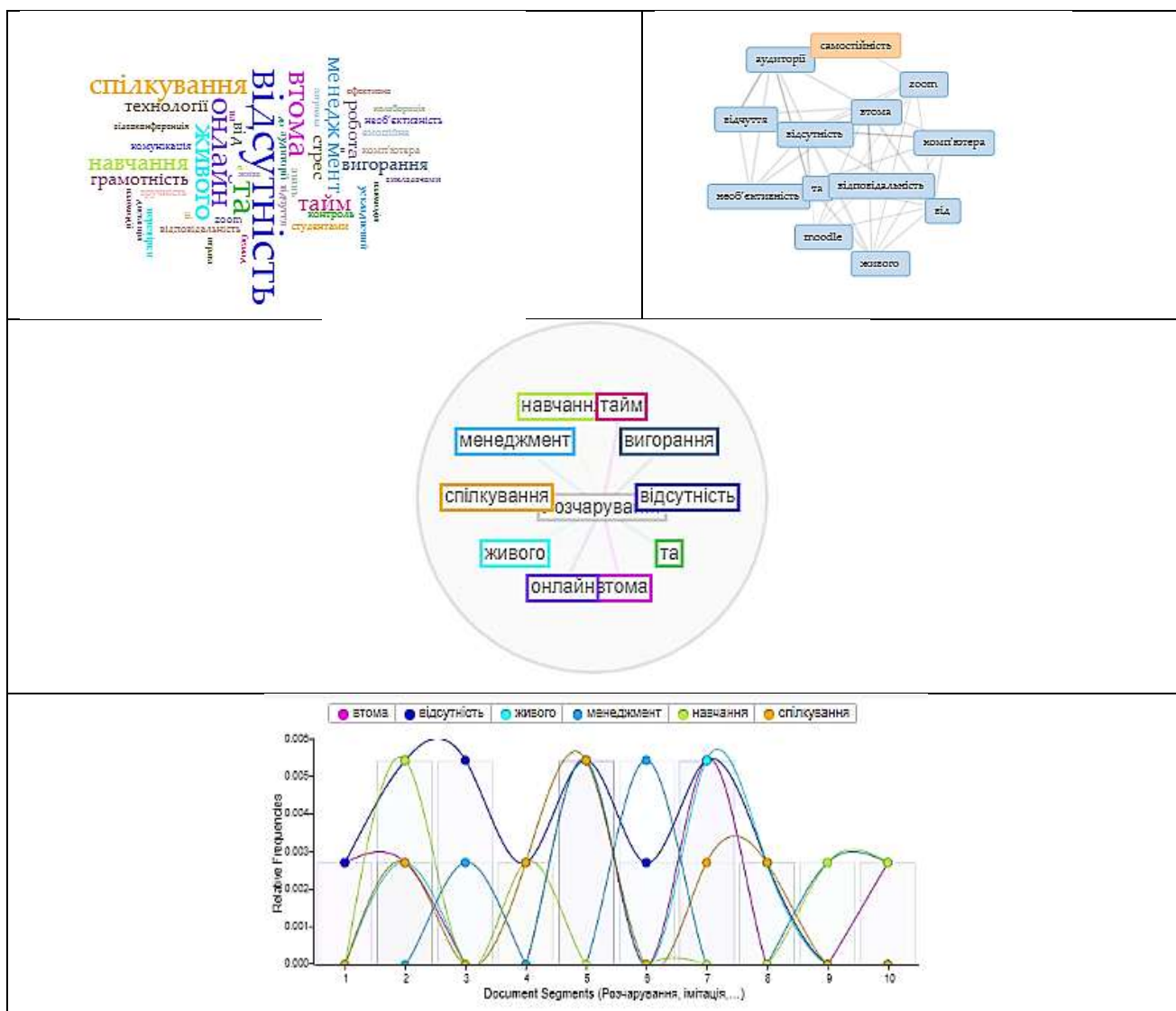
- Відсутність досвіду роботи з електронними системами управління навчанням (Moodle, GoogleClass тощо) – 39,4%;
- Відсутність досвіду роботи з допоміжними ІКТ-інструментами для організації навчального процесу (відеоконференції, тестування, опитування, онлайнві дошки тощо) - 39,4.

Контент-аналіз індивідуального досвіду проведено шляхом корпусного аналізу вільних асоціацій *СТУДЕНТІВ* та *ВИКЛАДАЧІВ* університетів України щодо упровадження гібридного та електронного навчання в період COVID-19.

Розподіл ключових асоціацій *СТУДЕНТІВ* має форми предикативного та дистрибутивного поєднання таких концептів: **ВТОМА**, КОМФОРТ, **СТРЕС**, ЧАСУ, ЗБІЛЬШЕННЯ:

Розподіл ключових асоціацій *ВИКЛАДАЧІВ* має форми предикативного та дистрибутивного поєднання таких концептів: **ВІДСУТНІСТЬ**, **ВТОМА**, ЖИВЕ, **СПІЛКУВАННЯ**, НАВЧАННЯ, МЕНЕДЖМЕНТ, РОЗЧАРУВАННЯ:

На основі всебічних даних опитування в усіх регіонах України було розроблено рекомендації щодо ефективного впровадження електронного навчання та гібридного навчання в рамках карантинних заходів COVID-19 для програм іноземних мов, беручи до уваги виклики та обмеження у перетворенні навчальних елементів у гібридний та електронний формат навчання.

Література

1. Bolliger, D. U., & Wasilik O. Factors influencing faculty satisfaction with online teaching and learning in higher education. *Distance Education*, vol. 30(1), 2009, 103–116.
2. Crowe, A. R., Learning to teach with mobile technology: A teacher educator's journey. *Ubiquitous Computing in Education*, 2007, pp. 127–144.
3. Makhachashvili R., Semenist I., Digital Distance And Blended Learning Quality Assessment In Oriental And European Languages University Programs: Regions Of Ukraine Survey Study. *ICIET 2021 Conference Proceedings - 复件*, Okayama University, Japan, 2021, pp.149-156
4. Makhachashvili R., Semenist I., Shtaltovna Yu., Bakhtina A. Soft Skills and ICT Tools for Final Qualification Assessment in Universities of Ukraine and India in COVID-19 Framework. *Psychology and Education*. 2021, vol. 58(2), pp. 849-861.
5. Makhachashvili R., Semenist I., Student Satisfaction with Digital Hybrid Learning in European And Oriental Languages Programs: Survey Study of Regional Universities of Ukraine. *E-Society Proceedings*, 2021, pp. 133-143.